Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 12ης Νοεμβρίου 2015[1]

Υπόθεση C-453/14

Vorarlberger Gebietskrankenkasse,
Alfred Knauer
[αίτηση του Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική ασφάλιση — Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 — Άρθρο 5 — Αρχή της εξομοιώσεως — Εθνική κανονιστική διάταξη η οποία περιλαμβάνει στη βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών ασθενείας τις συντάξεις γήρατος που λαμβάνονται σε άλλα κράτη μέλη της Ένωσης ή του ΕΟΧ — Έννοια των "ισοδύναμων εισφορών"»

I – **Εισαγωγή**

1. κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας[2], εισήγαγε στο δίκαιο της Ένωσης την αρχή της εξομοιώσεως των παροχών, εισοδημάτων, γεγονότων ή καταστάσεων.

2. Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού 883/2004:

«Εκτός αν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός και υπό το πρίσμα των ειδικών διατάξεων εφαρμογής που θεσπίζονται, ισχύουν τα εξής:

α) εάν, σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους, η λήψη παροχών κοινωνικής ασφάλειας και άλλων εισοδημάτων παράγει ορισμένα έννομα αποτελέσματα, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της εν λόγω νομοθεσίας και στη λήψη ισοδύναμων παροχών οι οποίες αποκτήθηκαν δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους ή σε εισοδήματα τα οποία έχουν αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος,

β) εάν, δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους, αναγνωρίζονται έννομα αποτελέσματα σε συγκεκριμένα γεγονότα ή καταστάσεις, αυτό το κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη παρόμοια γεγονότα ή καταστάσεις που έχουν λάβει χώρα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, ως εάν είχαν λάβει χώρα στο έδαφός του.»

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1.

3. Αντιτίθεται η νέα αυτή διάταξη προς τη δυνατότητα ενός κράτους μέλους, όταν ένας συνταξιούχος κάτοικός του λαμβάνει σύνταξη όχι μόνον από το κράτος αυτό, αλλά και από συνταξιοδοτικό σύστημα άλλου κράτους μέλους της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)[3], να περιλαμβάνει στη βάση υπολογισμού των εισφορών ασφαλίσεως ασθενείας τη σύνταξη που χορηγείται από το άλλο κράτος;

4. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το ερώτημα που τίθεται με την κρινομένη υπόθεση με αφορμή την απόφαση του Vorarlberger Gebietskrankenkasse (περιφερειακού ταμείου ασφαλίσεως ασθενείας του Land του Vorarlberg)[4] να υποχρεώσει τους Alfred Knauer και Rudolph Mathis να καταβάλουν εισφορές ασφαλίσεως ασθενείας επί των συντάξεων που λαμβάνουν λόγω της ασφαλίσεώς τους στο σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν.

5. Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως έχουν ειδικότερα ως ακολούθως.

6. Οι A. Knauer και R. Mathis, κάτοικοι Αυστρίας, λαμβάνουν αυστριακή σύνταξη επί της οποίας παρακρατούνται εισφορές ασφαλίσεως ασθενείας σύμφωνα με τον γενικό νόμο περί κοινωνικών ασφαλίσεων (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz)[5].

7. Επειδή οι προσφεύγοντες άσκησαν επαγγελματική δραστηριότητα και στην Ελβετία και στο Λιχτενστάιν, λαμβάνουν σύνταξη γήρατος και από το συνταξιοδοτικό ταμείο Hilti του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν, το οποίο διέπεται από τον νόμο περί επαγγελματικής συντάξεως (Gesetz über die betriebliche Personalvorsorge), της 20ής Οκτωβρίου 1987[6].

8. Ωστόσο, καίτοι μέχρι το 2010 οι εισφορές του αυστριακού συστήματος ασφαλίσεως ασθενείας οφείλονταν μόνον επί των εθνικών συντάξεων, ο Αυστριακός νομοθέτης, κατά τη θέσπιση του δεύτερου νόμου περί τροποποιήσεως του καθεστώτος κοινωνικής ασφαλίσεως του 2010 (2. Sozialversicherungs-Änderungsgesetz 2010)[7], εισήγαγε στον ASVG το νέο άρθρο 73a, του οποίου η παράγραφος 1 προβλέπει ότι ο δικαιούχος αλλοδαπής συντάξεως που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 οφείλει, αν έχει δικαίωμα σε παροχές ασφαλίσεως ασθενείας, να καταβάλλει εισφορές στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας και επί της αλλοδαπής αυτής συντάξεως.

9. Κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, από το 2011, το ταμείο απαίτησε από τους A. Knauer και R. Mathis την καταβολή εισφορών ασφαλίσεως ασθενείας επί των συντάξεων που τους καταβάλλει το συνταξιοδοτικό ταμείο Hilti.

10. Με δύο αποφάσεις της 10ης Δεκεμβρίου 2013, ο πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου του Land του Vorarlberg (Landeshauptmann von Vorarlberg) μείωσε το ποσό των εισφορών αυτών με την αιτιολογία ότι ένα μέρος μόνον του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, εκείνο δηλαδή που αντιστοιχεί στις ελάχιστες υποχρεωτικές εισφορές, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 και, επομένως, βαρύνεται με την υποχρέωση της προβλεπόμενης από το άρθρο 73a του ASVG εισφοράς. Αντιθέτως, το συμπληρωματικό μέρος το οποίο αντιστοιχεί στις παροχές πέραν των ελαχίστων δεν εμπίπτει στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής, όπως δεν εμπίπτει και το τμήμα της επαγγελματικής συντάξεως που αντιστοιχεί στις παροχές βάσει εισφορών που καταβλήθηκαν προτού τεθεί σε ισχύ ο BPVG, δηλαδή πριν την 1η Ιανουαρίου 1989.

3 — Ο κανονισμός 883/2004 και ο κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ L 284, σ. 1), έχουν εφαρμογή στο σύνολο του ΕΟΧ δυνάμει της αποφάσεως 76/2011 της Μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ, της 1ης Ιουλίου 2011, για την τροποποίηση του παραρτήματος VI (κοινωνικές ασφαλίσεις) και του πρωτοκόλλου 37 στη συμφωνία ΕΟΧ (ΕΕ L 262, σ. 33).

4 — Στο εξής: ταμείο.

5 — *BGBl.* 189/1955, όπως ίσχυε κατά την ημερομηνία των επίμαχων πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: ASVG).

6 — *LGBl.* 1988, αριθ. 12, στο εξής: BPVG.

7 — *BGBl.* I, 102/2010.

11. Το ταμείο άσκησε αναίρεση ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο) κατά των δύο αυτών αποφάσεων, υποστηρίζοντας ότι οι εισφορές οφείλονται επί του συνόλου των συντάξεων που χορηγεί το συνταξιοδοτικό ταμείο Hilti, ενώ ο A. Knauer άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως που τον αφορά, υποστηρίζοντας, αντιθέτως, ότι καμιά εισφορά δεν οφείλεται επί των συντάξεων αυτών.

12. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ισοδυναμία κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των δομικών χαρακτηριστικών των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Κατά την άποψή του, από τη σύγκριση των νόμιμων προϋποθέσεων για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος βάσει του ASVG και εκείνων για τη χορήγηση συντάξεων που διέπονται από τον BPVG φαίνεται να προκύπτει ότι πρόκειται για ισοδύναμες παροχές.

13. Όσον αφορά, συναφώς, το αυστριακό συνταξιοδοτικό σύστημα, το αιτούν δικαστήριο εξηγεί ότι η ασφάλεια γήρατος, η οποία προστατεύει τους ασφαλισμένους ειδικά έναντι των κινδύνων που συνδέονται με την ηλικία, έχει ως σκοπό να επιτρέπει στον ασφαλισμένο να διατηρεί το βιοτικό του επίπεδο με πρόσφορο τρόπο. Προκειμένου να έχει δικαίωμα σε σύνταξη γήρατος, ο ασφαλισμένος πρέπει όχι μόνον να έχει συμπληρώσει τη νόμιμη ηλικία για συνταξιοδότηση, αλλά και να έχει συμπληρώσει ορισμένο αριθμό περιόδων ασφαλίσεως. Υποχρεωτικά ασφαλισμένος είναι κατ' αρχήν κάθε εργαζόμενος που έχει απασχοληθεί σε εργοδότη με αμοιβή πέραν ενός ελαχίστου ορίου. Οι ασφαλισμένοι με υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος οι οποίοι επιθυμούν συμπληρωματική σύνταξη πέραν εκείνης στην οποία θα είχαν κανονικά δικαίωμα έχουν τη δυνατότητα να συνάψουν ελεύθερα συμπληρωματική ασφάλιση καταβάλλοντας εισφορές, για το ετήσιο ύψος των οποίων προβλέπεται ανώτατο όριο. Οι καταβαλλόμενες εισφορές χρησιμοποιούνται κατευθείαν για τη χρηματοδότηση των παροχών (διανεμητικό σύστημα) και η διαχείριση της ασφαλίσεως γήρατος πραγματοποιείται από τους ασφαλιστικούς φορείς οι οποίοι είναι αυτοδιοικούμενοι και δεν υπόκεινται σε εξωτερικό έλεγχο.

14. Όσον αφορά το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λιχτενστάιν, το αιτούν δικαστήριο εξηγεί ότι είναι δομημένο σε τρεις πυλώνες: ο πρώτος συνίσταται στο ανταποδοτικό σύστημα της ασφαλίσεως γήρατος και ζωής, ο δεύτερος αφορά τα συστήματα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως και ο τρίτος περιλαμβάνει τις συμπληρωματικές ιδιωτικές ασφάλειες.

15. Το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, το οποίο διέπεται από τον BPVG, αποτελεί ένα κατ' αρχήν υποχρεωτικό σύστημα κεφαλαιοποιήσεως, το οποίο έχει ως σκοπό, με τη σύνταξη γήρατος και επιζώντων, να παράσχει στον ασφαλισμένο τη δυνατότητα να διατηρήσει το σύνηθες βιοτικό του επίπεδο με πρόσφορο τρόπο. Η εφαρμογή του απόκειται κατ' αρχήν σε έναν οργανισμό κοινωνικής πρόνοιας, στον οποίον ο νόμος παρέχει ορισμένη ελευθερία, ιδίως όσον αφορά την οργάνωσή του, τον τρόπο της παροχής των υπηρεσιών του και τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών αυτών. Μπορεί, επομένως, να περιορίζεται στη χορήγηση των ελάχιστων υποχρεωτικών παροχών ή να χορηγεί παροχές πέραν αυτών. Το εν λόγω σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως δεν αφήνεται ως επί το πλείστον στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στην ελεύθερη βούληση των προσώπων τα οποία αφορούν οι κίνδυνοι της ηλικίας.

16. Ο BPVG κοινοποιήθηκε από το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν ως εμπίπτων στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

17. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι οι συντάξεις που διέπονται από τον BPVG εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, καθόσον στηρίζονται στις νομικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους οι οποίες αφορούν τον κλάδο ή το σύστημα της κοινωνικής ασφαλίσεως για παροχές γήρατος και ότι, επιπλέον, ο BPVG κοινοποιήθηκε στο σύνολό του από το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.

18. Εντούτοις, σύμφωνα πάντοτε με το αιτούν δικαστήριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν, παρά τη σαφή με την ανωτέρω κοινοποίηση ένταξή του στην κατηγορία των συντονισμένων συνταξιοδοτικών συστημάτων, να μην μπορεί να θεωρηθεί ως «ισοδύναμο», λόγω των δυνατοτήτων που παρέχει στους ασφαλισμένους να ρυθμίζουν αυτοτελώς το καθεστώς ασφαλίσεώς τους· δεν αποκλείεται επίσης η ένταξη του συνόλου των παροχών από το εν λόγω συνταξιοδοτικό σύστημα στη βάση υπολογισμού των εισφορών της αυστριακής ασφαλίσεως ασθενείας να πρέπει, από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, να θεωρηθεί ως εμπόδιο στην άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας.

19. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 5 του κανονισμού 883/2004 […], υπό το πρίσμα του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, την έννοια ότι συντάξεις γήρατος βάσει ενός επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος (όπως εν προκειμένω το συνταξιοδοτικό σύστημα του “δεύτερου πυλώνα” στο Λιχτενστάιν, το οποίο ανάγεται σε πρωτοβουλία του κράτους και τελεί υπό την εγγύησή του, σκοπό έχει να διευκολύνει τη διατήρηση του συνήθους βιοτικού επιπέδου, λειτουργεί βάσει της αρχής της κεφαλαιοποιήσεως, το οποίο είναι κατ’ αρχήν υποχρεωτικό, μπορεί όμως να προβλέπει άνω του κατά νόμο ελαχίστου ορίου “πέραν των υποχρεωτικών” εισφορές και αντιστοίχως υψηλότερες παροχές, και την ευθύνη για την εφαρμογή του οποίου έχει ένας φορέας πρόνοιας που συστήνεται ή χρησιμοποιείται από τον εργοδότη) και συντάξεις γήρατος βάσει ενός εκ του νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος (όπως εν προκειμένω το σύστημα συντάξεων της Αυστρίας, το οποίο ομοίως ανάγεται σε πρωτοβουλία του κράτους και τελεί υπό την εγγύησή του, σκοπό έχει να διευκολύνει τη διατήρηση του συνήθους βιοτικού επιπέδου, λειτουργεί όμως βάσει της διανεμητικής αρχής, είναι υποχρεωτικό και την ευθύνη για την εφαρμογή του οποίου έχουν συσταθέντες με νόμο φορείς ασφαλίσεως συντάξεως) είναι “ισοδύναμες” κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως;»

II – **Η εκτίμησή μου**

20. Προτού εξετασθεί το προδικαστικό ερώτημα που θέτει το αιτούν δικαστήριο, είναι αναγκαία η επίλυση ενός προκαταρκτικού ζητήματος, του αν, δηλαδή, οι συντάξεις γήρατος που χορηγούνται από το συνταξιοδοτικό ταμείο Hilti του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν εμπίπτουν στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004.

Α — *Επί της υπαγωγής του επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος του Λιχτενστάιν στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004*

21. Κατά τον A. Knauer, το επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα του Λιχτενστάιν, τόσο όσον αφορά το ελάχιστο υποχρεωτικό όσο και το συμπληρωματικό σκέλος του, δεν συνιστά εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, το οποίο θα ενέπιπτε στον κανονισμό 883/2004, αλλά συμπληρωματικό συνταξιοδοτικό σύστημα, στο οποίο εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις της οδηγίας 98/49/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης των μισθωτών και των μη μισθωτών που μετακινούνται εντός της Κοινότητας[8]. Ο A. Knauer επισημαίνει ιδίως ότι το σύστημα αυτό δεν διέπεται ιδιαίτερα από την ιδέα της αλληλεγγύης, καθώς λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή της κεφαλαιοποιήσεως, ότι το επίπεδο της παρεχόμενης καλύψεως υπερβαίνει κατά πολύ το επίπεδο που εγγυάται η βασική ασφάλιση γήρατος-ζωής, ότι εξοικονομείται το αναγκαίο για τις παροχές αυτές κεφάλαιο, το οποίο εξασφαλίζεται από τη μεσολάβηση οργανισμών ιδιωτικού δικαίου, και ότι το εν λόγω σύστημα είναι υποχρεωτικό μόνον για ορισμένους μισθωτούς εργαζομένους.

8 — ΕΕ L 209, σ. 46.

22. Ο A. Knauer, αναφερόμενος στην απόφαση Beerens [9], αναγνωρίζει εξάλλου ότι όλες οι παροχές που καταβάλλονται κατ' εφαρμογήν εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «παροχές κοινωνικής ασφάλειας» οι οποίες εμπίπτουν υποχρεωτικά στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού· υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η κοινοποίηση δεν αφορά το τμήμα που αντιστοιχεί στις παροχές βάσει των εισφορών που καταβάλλονται επιπλέον της εκ του νόμου υποχρεώσεως, των οποίων το περιεχόμενο δεν διευκρινίζεται από τον BPVG. Κατά τον ίδιο, οι εν λόγω παροχές έχουν συμβατικό ή κανονιστικό χαρακτήρα και δεν χορηγούνται κατ' εφαρμογήν του νόμου.

23. Χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθεί περαιτέρω η διάκριση μεταξύ των υποχρεωτικών και των συμπληρωματικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως [10] αρκεί η διαπίστωση ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι το γεγονός ότι ένας εθνικός νόμος ή μια εθνική ρύθμιση δεν έχει αναφερθεί στη δήλωση δεν αποδεικνύει καθεαυτό ότι ο εν λόγω νόμος ή η εν λόγω ρύθμιση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως, πρέπει, αντιθέτως, να γίνει δεκτό ότι το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος έχει αναφέρει έναν νόμο στη δήλωσή του αποδεικνύει ότι οι παροχές που χορηγούνται βάσει του νόμου αυτού αποτελούν παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως [11].

24. Τόσο στη δήλωση που υπέβαλε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας [12], όσο και στη δήλωση που κοινοποίησε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 [13], το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν ανέφερε όχι μόνον τον πρώτο πυλώνα, ο οποίος αντιστοιχεί στον νόμο περί ασφάλειας γήρατος και ζωής (Gesetz über die Alters- und Hinterlassenerversicherung), της 14ης Δεκεμβρίου 1952 [14], αλλά και τον δεύτερο πυλώνα, ο οποίος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τον BPVG.

25. Δεδομένου ότι η σχετική με τον BPVG δήλωση δεν περιέχει καμιά εξαίρεση που να αφορά ορισμένες παροχές, όλες οι παροχές που χορηγούνται βάσει της νομοθετικής αυτής ρυθμίσεως πρέπει να θεωρούνται ως παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια της ρυθμίσεως της Ένωσης που έχει εφαρμογή στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως.

26. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί αν είναι αντίθετη στη ρύθμιση αυτή η ένταξη των συντάξεων γήρατος που παρέχονται από το συνταξιοδοτικό ταμείο Hilti του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν στη βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών ασθενείας που καταβάλλονται από τον ασφαλισμένο στο αυστριακό σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας.

9 — 35/77, EU:C:1977:194.

10 — Σχετικά με τη διάκριση αυτή, παραπέμπω στις σημερινές προτάσεις μου στην υπόθεση Επιτροπή κατά Μάλτας (C-12/14, εκκρεμής ενώπιον του Δικαστηρίου).

11 — Βλ., συναφώς, απόφαση Martínez Losada κ.λπ. (C-88/95, C-102/95 και C-103/95, EU:C:1997:69, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

12 — ΕΕ 2003, C 127, σ. 35.

13 — Η δήλωση αυτή δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά την ημερομηνία συντάξεως των προτάσεών μου, είναι προσβάσιμη στη διαδικτυακή διεύθυνση http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=liechtenstein&mode=advancedSubmit&langId=fr&policyArea=&type=0&country=0&year=0.

14 — *LGBl.* 1952, αριθ. 29, όπως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης.

Β — *Επί της ισοδυναμίας μεταξύ των συντάξεων γήρατος που καταβάλλονται από το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν και της συντάξεως γήρατος που χορηγείται από το αυστριακό εκ του νόμου προβλεπόμενο σύστημα*

27. Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι το άρθρο 30 του κανονισμού 883/2004 επιτρέπει στον φορέα κράτους μέλους που οφείλει σύνταξη να παρακρατεί από τη σύνταξη αυτή εισφορές για την κάλυψη παροχών ασθενείας, υπό την προϋπόθεση ότι η δαπάνη για τις παροχές αυτές βαρύνει φορέα του εν λόγω κράτους.

28. Σε περιπτώσεις όπως αυτές των A. Knauer και R. Mathis, στις οποίες κάποιος λαμβάνει μία ή περισσότερες συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών, ο κανονισμός 883/2004 προβλέπει συγκεκριμένους κανόνες προσδιορισμού των αρμόδιων φορέων οι οποίοι βαρύνονται με τη χορήγηση των παροχών σε είδος [15]. Μεταξύ των κανόνων αυτών, σκοπός των οποίων είναι να αποτρέψουν τις επιπλοκές που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη σώρευση εφαρμοστέων εθνικών νομοθετικών διατάξεων, περιλαμβάνεται και εκείνος του άρθρου 23 του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος βαρύνει με τις παροχές σε είδος τον φορέα του κράτους μέλους κατοικίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει σύνταξη και έχει δικαίωμα στις παροχές αυτές δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους.

29. Δεν αμφισβητείται ότι οι A. Knauer και R. Mathis έχουν δικαίωμα τόσο σε σύνταξη όσο και σε παροχές σε είδος δυνάμει της αυστριακής νομοθεσίας, καθώς και ότι η τελευταία προβλέπει παρακράτηση εισφορών. Πληρούνται, επομένως, οι προϋποθέσεις εφαρμογής που προβλέπονται από το άρθρο 30 του κανονισμού 883/2004 για την παρακράτηση εισφορών.

30. Μένει να διαπιστωθεί αν η παρακράτηση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί όχι μόνον επί της αυστριακής συντάξεως γήρατος, αλλά και επί των συντάξεων γήρατος που χορηγούνται από το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν.

31. Επισημαίνεται συναφώς ότι, δεδομένου ότι ο κανονισμός 883/2004 αποτελεί απλώς ένα εργαλείο συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών τις οποίες δεν αποσκοπεί να εναρμονίσει [16], τα κράτη μέλη παραμένουν αρμόδια για τον προσδιορισμό των εισοδημάτων που μπορούν να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό των κοινωνικών εισφορών [17]. Ως εκ τούτου, μπορούν, κατ' αρχήν, να περιλάβουν στη βάση υπολογισμού των εισφορών ασθενείας τις συντάξεις γήρατος που καταβάλλονται από άλλα κράτη μέλη της Ένωσης ή του ΕΟΧ [18].

32. Εντούτοις, τα κράτη μέλη οφείλουν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης [19].

33. Το άρθρο 30 του κανονισμού 987/2009 εισάγει ρητό περιορισμό, καθώς καθιερώνει ως ανώτατο όριο στις εισφορές που παρακρατούνται από όλες τις καταβαλλόμενες συντάξεις το ποσό που θα παρακρατούνταν από πρόσωπο το οποίο λαμβάνει την ίδια σύνταξη από το αρμόδιο κράτος μέλος. Επομένως, η έννοια των παρακρατούμενων εισφορών επί συντάξεων χορηγούμενων από περισσότερα κράτη μέλη περιορίζεται όσον αφορά το ποσό της. Μήπως, όμως, περιορίζεται και επί της αρχής;

34. Όπως ορθώς επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή της αρχής της εξομοιώσεως παροχών, εισοδημάτων, γεγονότων ή καταστάσεων, η οποία καθιερώνεται με το άρθρο 5 του κανονισμού 883/2004.

15 — Οι εν λόγω κανόνες περιέχονται στα άρθρα 23 έως 28 του κανονισμού αυτού.

16 — Βλ. απόφαση Derouin (C-103/06, EU:C:2008:185, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 — Όπ.π. (σκέψη 24).

18 — Βλ., συναφώς, απόφαση Nikula (C-50/05, EU:C:2006:493, σκέψεις 24 και 25).

19 — Όπ.π. (σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

35. Καίτοι όλοι οι ενδιαφερόμενοι κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου αναγνωρίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής της αρχής αυτής, διαφωνούν ριζικά ως προς το αν παροχές γήρατος όπως αυτές που διέπονται από τον BPVG και τον ASVG αντίστοιχα πρέπει να θεωρούνται ως ισοδύναμες.

36. Κατά το ταμείο, η αυστριακή εκ του νόμου σύνταξη και οι συντάξεις που καταβάλλονται από τα συστήματα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν είναι ισοδύναμες. Το ταμείο υποστηρίζει, συναφώς, ότι το αυστριακό σύστημα είναι οργανωμένο κατά τέτοιον τρόπο ώστε να παρέχει στον ασφαλισμένο τη δυνατότητα να διατηρεί το σύνηθες βιοτικό του επίπεδο με τις εκ του νόμου παροχές του πρώτου πυλώνα και μόνον· αντιθέτως, στο Λιχτενστάιν το ίδιο επίπεδο παροχών εξασφαλίζεται από τον δεύτερο πυλώνα, ο οποίος παίζει σημαντικό ρόλο, ενώ ο πρώτος πυλώνας εξασφαλίζει ένα ελάχιστο μόνον επίπεδο διαβιώσεως. Εξάλλου, οι εισφορές στο αυστριακό εκ του νόμου σύστημα είναι τρεις φορές υψηλότερες από εκείνες του Λιχτενστάιν. Πέραν τούτου, το ταμείο υποστηρίζει ότι ο BPVG προβλέπει υποχρέωση ασφαλίσεως σε σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως και περιέχει σαφείς και συγκεκριμένους κανόνες όσον αφορά το ύψος των εισφορών, τη φύση των εξασφαλιζόμενων παροχών καθώς και την οργάνωση και τον έλεγχο των οργανισμών πρόνοιας που διαχειρίζονται τα συστήματα αυτά. Προσθέτει, δε, ότι το μέρος του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως πέραν των ελάχιστων εκ του νόμου παροχών διέπεται επίσης από κανόνες, με αποτέλεσμα η «συμβατική ελευθερία» των οργανισμών πρόνοιας να περιορίζεται σημαντικά. Ομοίως, ο ιδιώτης εργαζόμενος δεν είναι ελεύθερος να ασφαλιστεί σε ένα τέτοιο σύστημα ούτε να προσδιορίσει το περιεχόμενο μιας τέτοιας ασφαλίσεως. Το ταμείο διευκρινίζει ότι η έννοια των παροχών «που υπερβαίνουν τις εκ του νόμου παροχές» περιλαμβάνει όχι μόνον τις συμπληρωματικές προαιρετικές παροχές, αλλά και τις παροχές βάσει εισφορών που καταβλήθηκαν πριν την καθιέρωση υποχρεώσεως εκ του νόμου. Επισημαίνει ότι οι εισφορές που καταβάλλονται κατ' εφαρμογήν του BPVG έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση με τις εισφορές που καταβάλλονται για την κατά τον ASVG υποχρεωτική ασφάλιση στην Αυστρία. Επισημαίνει, τέλος, ότι, σύμφωνα με τον ASVG, σε περίπτωση ασφαλίσεως σε προαιρετικό σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδοτήσεως οι εισφορές στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας πρέπει να εισπράττονται επί των παροχών που καταβάλλονται βάσει ενός τέτοιου προαιρετικού συστήματος. Τέλος, το ταμείο καταλήγει ότι ο μη συνυπολογισμός για τις εισφορές των παροχών που λαμβάνουν οι μεθοριακοί εργαζόμενοι λόγω της δραστηριότητας που άσκησαν στο Λιχτενστάιν θα συνεπαγόταν άνιση μεταχείριση έναντι όσων άσκησαν την επαγγελματική τους δραστηριότητα αποκλειστικά στην ημεδαπή.

37. Κατά τον A. Knauer, αντιθέτως, οι παροχές του αυστριακού συνταξιοδοτικού συστήματος δεν είναι ισοδύναμες με τις παροχές των συστημάτων χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν, καθώς παρουσιάζουν πολλές δομικές διαφορές. Πέραν των επιχειρημάτων που προέβαλε ανωτέρω, κατά την εξέταση του αν το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν εμπίπτει στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004[20], ο A. Knauer επισημαίνει ειδικότερα ότι το σύστημα αυτό διαμορφώθηκε με βάση το ελβετικό σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, το οποίο χαρακτηρίζεται μεταξύ άλλων από την αυτονομία των οργανισμών πρόνοιας —οι οποίοι μπορούν να είναι φορείς ιδιωτικού δικαίου— όσον αφορά την οργάνωση, τη χρηματοδότηση και τη διοίκησή τους, καθώς και από την εφαρμογή των αρχών της κεφαλαιοποιήσεως και της ισοδυναμίας, η οποία σημαίνει ότι το ύψος των παροχών προσδιορίζεται αναλόγως του ύψους των εισφορών.

38. Η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Αρχή Εποπτείας της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) υποστηρίζουν ότι οι παροχές ενός κράτους μέλους πρέπει να θεωρούνται ως ισοδύναμες με εκείνες άλλου κράτους μέλους όταν τόσο οι μεν όσο και οι δε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως.

20 — Σημείο 21 των προτάσεών μου.

39. Η Επιτροπή προτείνει να ερμηνευθεί η έννοια των «ισοδύναμων παροχών» κατά τον ίδιο τρόπο με εκείνον των παροχών «της ίδιας φύσεως», οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 53, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004. Επομένως, οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως πρέπει να θεωρούνται ως ισοδύναμες όταν ταυτίζονται τόσο το αντικείμενο και ο σκοπός τους όσο και η βάση υπολογισμού και οι προϋποθέσεις χορηγήσεώς τους.

40. Προτού αξιολογηθούν οι διάφορες απόψεις προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει να εξεταστεί ο σκοπός της αρχής της εξομοιώσεως των παροχών, όπως αυτή καθιερώνεται από το άρθρο 5, στοιχείο α′, του κανονισμού 883/2004, καθώς και η συγκεκριμένη ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην έννοια της ισοδυναμίας στο πλαίσιο της διατάξεως αυτής.

41. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 883/2004, το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού αποτελεί την κωδικοποίηση πάγιας νομολογίας που καθιέρωσε την αρχή της εξομοιώσεως των γεγονότων ως την ειδική έκφραση της γενικής αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, όπως εφαρμόζεται στον ειδικό τομέα του συντονισμού των νομοθεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως. Κατά τη νομολογία αυτή, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία, πρέπει οι καταστάσεις που προκύπτουν εντός ενός κράτους μέλους να αντιμετωπίζονται ως εάν είχαν προκύψει στο κράτος μέλος του οποίου είναι εφαρμοστέα η νομοθεσία.

42. Ωστόσο, ενώ, σύμφωνα με την παραδοσιακή αυτή συλλογιστική, η αρχή της εξομοιώσεως παρουσιάστηκε με την αρχική πρόταση της Επιτροπής[21] ως ειδική έκφραση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως[22], ο νομοθέτης της Ένωσης τής αφιέρωσε τελικώς ένα χωριστό άρθρο για το οποίο δημιουργείται η εντύπωση ότι εμπεριέχει νέες δυνατότητες τις οποίες απόκειται στη νομολογία να αποκαλύψει[23].

43. Το άρθρο αυτό χωρίζεται σε δύο σημεία, το πρώτο από τα οποία αναφέρεται στην εξομοίωση των παροχών και των λοιπών εισοδημάτων και το δεύτερο στην εξομοίωση των γεγονότων ή των καταστάσεων.

44. Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η αρχή του άρθρου 5, στοιχείο β′, του κανονισμού 883/2004, η οποία αναγνωρίζει στα γεγονότα ή στις καταστάσεις που επήλθαν σε άλλο κράτος μέλος τα ίδια αποτελέσματα με εκείνα που προέκυψαν από «παρόμοια» γεγονότα ή καταστάσεις που έλαβαν χώρα στο κράτος μέλος του οποίου είναι εφαρμοστέα η νομοθεσία, δεν φαίνεται να έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, στην οποία πρόκειται για τη σύγκριση δύο παροχών. Αντιθέτως, ο εν λόγω κανόνας εξομοιώσεως των «γεγονότων ή καταστάσεων» φαίνεται να αφορά τις πλέον συνήθεις νομολογιακές εφαρμογές της υποχρεώσεως εξομοιώσεως ως επεκτάσεως της ίσης μεταχειρίσεως.

45. Πράγματι, βρίσκουμε στη νομολογία πολλές περιπτώσεις στις οποίες, όσον αφορά τη θεμελίωση, τη διατήρηση ή την παράταση του δικαιώματος σε παροχές κοινωνικές ασφαλίσεως ή τον υπολογισμό τους, περίοδοι που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος εξομοιώθηκαν με εκείνες που συμπληρώθηκαν στο κράτος μέλος στο οποίο ζητούνται οι παροχές.

46. Έτσι, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αποθαρρύνει τους διακινούμενους εργαζομένους από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ελεύθερη κυκλοφορία μια εθνική νομοθετική ρύθμιση για τις προϋποθέσεις χορηγήσεως συντάξεως αναπηρίας η οποία προβλέπει, υπό ορισμένες περιστάσεις, όπως η ασθένεια ή η ανεργία, παράταση της περιόδου αναφοράς που προηγείται της επελεύσεως της

21 — Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης [COM(1998) 779 τελικό].

22 — Βλ. άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 3, της προτάσεως αυτής.

23 — Βλ., μεταξύ άλλων, για την ανάλυση του νέου αυτού άρθρου, Mavridis, P., «L'assimilation des faits en droit communautaire: un nouveau principe?», *Revue de droit sanitaire et social*, αριθ. 4, 2011, σ. 629, και Rennuy, N., «Assimilation, territoriality and reverse discrimination: a shift in European social security law?», *European journal of social law*, αριθ. 4, 2011, σ. 289.

αναπηρίας, κατά την οποίαν ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει καταβάλει έναν ελάχιστο αριθμό εισφορών προκειμένου να έχει δικαίωμα στη χορήγηση συντάξεως, ενώ δεν προβλέπεται τέτοια παράταση όταν τα πραγματικά περιστατικά βάσει των οποίων καθίσταται δυνατή η παράταση λαμβάνουν χώρα σε άλλο κράτος μέλος [24].

47. Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όταν το δικαίωμα συντάξεως ορφανού παρατείνεται πέραν ορισμένης ηλικίας για τους δικαιούχους συντάξεων των οποίων η εκπαίδευση διακόπηκε λόγω της εκπληρώσεως της στρατιωτικής θητείας, η στρατιωτική θητεία που εκπληρώνεται σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να εξομοιώνεται με τη στρατιωτική θητεία που εκπληρώνεται στο κράτος μέλος του οποίου είναι εφαρμοστέα η νομοθεσία [25].

48. Επίσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι μια εθνική κανονιστική ρύθμιση δεν μπορούσε να εξομοιώνει, υπό προϋποθέσεις, τις περιόδους εκπαιδεύσεως των τέκνων που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος με τις περιόδους ασφαλίσεως, όταν ο συνυπολογισμός των ίδιων περιόδων που συμπληρώθηκαν στην ημεδαπή για τον υπολογισμό της συντάξεως γήρατος δεν υπόκειται σε καμιά προϋπόθεση [26].

49. Το Δικαστήριο εφάρμοσε επίσης την αρχή της εξομοιώσεως στο πλαίσιο της επιβολής προϋποθέσεων για την απώλεια ή την αναστολή δικαιώματος σε παροχές. Έκρινε, έτσι, ότι δεν είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης η εξομοίωση από ένα κράτος μέλος ενός γεγονότος όπως η φυλάκιση, το οποίο, αν είχε επέλθει στην ημεδαπή, θα συνιστούσε λόγο απώλειας ή αναστολής του δικαιώματος στις παροχές, με το αντίστοιχο γεγονός που επήλθε σε άλλο κράτος μέλος [27]. Επομένως, η εφαρμογή της αρχής της εξομοιώσεως μπορεί, αναλόγως της περιπτώσεως, να οδηγήσει στην αποκατάσταση της ίσης μεταχειρίσεως προς όφελος ή εις βάρος του ενδιαφερομένου.

50. Λιγότερο συχνές στη νομολογία είναι οι περιπτώσεις που αφορούν την αρχή της εξομοιώσεως των παροχών κοινωνικής ασφάλειας και άλλων εισοδημάτων, που καθιερώνεται από το άρθρο 5, στοιχείο α′, του κανονισμού 883/2004.

51. Υπάρχουν, ωστόσο, τρεις αποφάσεις οι οποίες μπορούν να συνδεθούν με τις περιπτώσεις αυτές. Κατ' αρχάς, η απόφαση Warry [28], από την οποία προκύπτει ότι, όταν η εθνική νομοθεσία εξαρτά το δικαίωμα στις παροχές αναπηρίας από το δικαίωμα στις παροχές της ασφαλίσεως ασθενείας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ο ενδιαφερόμενος είχε δικαίωμα στις τελευταίες αυτές παροχές σε άλλο κράτος μέλος ως εάν να είχε τέτοιο δικαίωμα στο κράτος μέλος του οποίου είναι εφαρμοστέα η νομοθεσία. Στη συνέχεια, η απόφαση Öztürk [29], από την οποία μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η νομοθεσία ενός κράτους μέλους δεν μπορεί να εξαρτά τη θεμελίωση του δικαιώματος σε πρόωρη σύνταξη γήρατος λόγω ανεργίας από την προϋπόθεση να έχει λάβει ο ενδιαφερόμενος, κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου πριν την υποβολή της αιτήσεως για τη χορήγηση συντάξεως, παροχές ασφαλίσεως ανεργίας μόνον από το εν λόγω κράτος μέλος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ίδιες παροχές που ελήφθησαν σε άλλο κράτος μέλος. Τέλος, η απόφαση Klöppel [30], με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι μια εθνική νομοθεσία η οποία προέβλεπε παράταση της χορηγήσεως επιδόματος επιμέλειας τέκνου όταν ο δεύτερος γονέας λαμβάνει το ίδιο ακριβώς επίδομα, δεν μπορούσε να μη λάβει υπόψη τη λήψη «ομοειδούς» παροχής σε άλλο κράτος μέλος. Στο μέτρο που η

24 — Απόφαση Παράσχη (C-349/87, EU:C:1991:372, σκέψεις 22 έως 27).

25 — Απόφαση Mora Romero (C-131/96, EU:C:1997:317, σκέψη 36).

26 — Απόφαση Kauer (C-28/00, EU:C:2002:82). Βλ., επίσης, απόφαση Elsen (C-135/99, EU:C:2000:647), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους έχει την υποχρέωση, στο πλαίσιο της χορηγήσεως συντάξεως γήρατος, να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ανατροφής τέκνου που συμπληρώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, ως εάν οι περίοδοι αυτές είχαν συμπληρωθεί στην ημεδαπή.

27 — Απόφαση Kenny (1/78, EU:C:1978:140).

28 — 41/77, EU:C:1977:177.

29 — C-373/02, EU:C:2004:232.

30 — C-507/06, EU:C:2008:110.

αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 883/2004 διευκρινίζει ότι η αρχή της εξομοιώσεως πρέπει να υιοθετηθεί ρητώς και να αναπτυχθεί περαιτέρω «τηρουμένης της ουσίας και του πνεύματος των δικαστικών αποφάσεων», θα ερμηνεύσω το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού υπό το πρίσμα της ως άνω νομολογίας, από την οποία προκύπτει μια κατευθυντήρια αρχή.

52. Διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο δεν έχει ορίσει ειδικά κριτήρια διαφοροποιήσεως, αποδεχόμενο, έτσι, ορισμένη ευελιξία κατά την εφαρμογή της αρχής της εξομοιώσεως. Αυτή η επιτρεπόμενη από τη νομολογία ευελιξία δεν αμφισβητείται από τον νομοθέτη της Ένωσης, πρόθεσή του οποίου ήταν να επικυρώσει το νομολογιακό κεκτημένο. Κατά την άποψή μου, ελλείψει σαφώς απαριθμούμενων νομολογιακών ή νομοθετικών κριτηρίων, στην αρχή της εξομοιώσεως πρέπει να εφαρμοστεί μια συγκριτική μέθοδος, ανάλογη με εκείνη της πολύ γνωστής από το συγκριτικό δίκαιο αρχής της λειτουργικής ισοδυναμίας[31], η οποία συνίσταται στην αναζήτηση, πέραν των τυπικών διαφορών, όχι της πλήρους ταυτότητας των επίμαχων παροχών ως προς τη φύση τους, αλλά μιας λειτουργικής μεταξύ τους αναλογίας. Είναι ενδεικτική, συναφώς, η απόφαση Klöppel[32], η οποία περιορίζεται να κρίνει ότι το επίδομα ανατροφής στη Γερμανία είναι «ομοειδές» με το αυστριακό επίδομα επιμέλειας τέκνου, χωρίς να εξετάσει αν οι δύο αυτές παροχές παρουσιάζουν ακριβώς τον ίδιο χαρακτήρα.

53. Η συλλογιστική με όρους λειτουργικής ισοδυναμίας έχει δύο συνέπειες.

54. Κατ' αρχάς, δεν είναι αναγκαία η εφαρμογή, για την ερμηνεία της έννοιας των «ισοδύναμων» παροχών, κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, των αυστηρών κριτηρίων ερμηνείας της έννοιας των «παροχών της ίδιας φύσης», όπως αυτή χρησιμοποιείται από τα άρθρα 10, 53 και 54 του κανονισμού αυτού. Εξάλλου, αν ο νομοθέτης της Ένωσης ήθελε να παραπέμψει στα νομολογιακά αυτά κριτήρια, θα είχε επαναλάβει για την εφαρμογή της αρχής της εξομοιώσεως τον χαρακτηρισμό που έχει χρησιμοποιήσει ήδη για την εφαρμογή των κανόνων απαγορεύσεως των σωρεύσεων, αντί να δημιουργήσει μια νέα έννοια. Τέλος, θεωρώ ότι η έννοια της ισοδύναμης παροχής, η οποία στηρίζεται σε πιο ευέλικτα κριτήρια, είναι ευρύτερη από εκείνη της παροχής της ίδιας φύσης[33].

55. Δεύτερον, δεν θεωρώ ότι η έννοια της ισοδυναμίας που χρησιμοποιείται στο άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 πρέπει να ερμηνευθεί αυστηρότερα από εκείνη του «παρόμοιου» γεγονότος ή καταστάσεως που αναφέρεται στο στοιχείο β' του άρθρου αυτού[34]. Και στις δύο περιπτώσεις που αντιμετωπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης, η υποχρέωση εξομοιώσεως δεν προϋποθέτει την απόλυτη ταυτότητα, η οποία θα περιόριζε σημαντικά το περιεχόμενο της αρχής.

56. Σε ποιο συμπέρασμα οδηγεί η μέθοδος της λειτουργικής ισοδυναμίας στην περίπτωση της συγκρίσεως παροχών γήρατος όπως αυτές που διέπονται από τον BPVG και από τον ASVG αντίστοιχα;

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, Godechot-Patris, S., «Retour sur la notion d'équivalence au service de la coordination des systèmes», *Revue critique de droit international privé*, 2010, σ. 271.

32 — C-507/06, EU:C:2008:110.

33 — Επομένως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να λογίζονται ως λειτουργικά ισοδύναμες παροχές που δεν είναι της ίδιας φύσης, όπως η σύνταξη γήρατος και η σύνταξη επιζώντος, οι οποίες υπολογίζονται βάσει περιόδων ασφαλίσεως τις οποίες συμπληρώνουν διαφορετικά άτομα (βλ., επ' αυτού, απόφαση Cordelle, C-366/96, EU:C:1998:57), ιδίως όταν πρόκειται να περιληφθούν στη βάση υπολογισμού των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως.

34 — Βλ., επ' αυτού, Rennuy, N., όπ.π., ο οποίος εκτιμά ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να «αντισταθεί στον πειρασμό» να διακρίνει τις δύο έννοιες (σημείο 1, σ. 298 και 299).

57. Δεν θεωρώ ότι η υπαγωγή των παροχών του BPVG στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 μπορεί αφ' εαυτής να προσδώσει σε αυτές τον χαρακτήρα των ισοδύναμων παροχών. Πέραν του ότι μια τέτοια λύση θα καθιστούσε άνευ περιεχομένου την απαίτηση της ισοδυναμίας από την οποία εξαρτάται η εφαρμογή της αρχής της εξομοιώσεως, ο προσδιορισμός του εν λόγω πεδίου εφαρμογής εξαρτάται από αμιγώς τυπικά χαρακτηριστικά [35], τα οποία δεν πρέπει να θεωρηθούν λυσιτελή στοιχεία για την εκτίμηση της ισοδυναμίας μεταξύ παροχών.

58. Το αποφασιστικό κριτήριο συνίσταται στο αν, προκειμένου να διανεμηθεί δίκαια μεταξύ των συνταξιούχων —όποια και αν είναι η προέλευση της συντάξεώς τους— το βάρος της χρηματοδοτήσεως της ασφαλίσεως ασθενείας, μπορούν από παροχές γήρατος του BPVG να παρακρατηθούν εισφορές όπως συμβαίνει με τις παροχές του ASVG.

59. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, αρκεί να ληφθεί ως αφετηρία η διαπίστωση ότι τα συνταξιοδοτικά συστήματα της Αυστρίας και του Λιχτενστάιν παρουσιάζουν μια θεμελιώδη διαφορά, καθόσον προσδίδουν στον πρώτο και στον δεύτερο πυλώνα πολύ διαφορετικές διαστάσεις. Πράγματι, κατά το αιτούν δικαστήριο, το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λιχτενστάιν χαρακτηρίζεται από μια δομή τριών πυλώνων, από τους οποίους ο πρώτος έχει ως αποκλειστικό σκοπό να καλύπτει τις βασικές ανάγκες επιβιώσεως των συνταξιούχων, ενώ ο δεύτερος, στον οποίον ανήκουν τα συστήματα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, εγγυάται στον ασφαλισμένο τη διατήρηση του συνήθους βιοτικού του επιπέδου. Αντιθέτως, στο αυστριακό συνταξιοδοτικό σύστημα, η έκταση της καλύψεως που παρέχει ο πρώτος πυλώνας είναι πολύ μεγαλύτερη, καθώς σκοπός της συντάξεως γήρατος που χορηγείται βάσει του ASVG είναι να επιτρέπει στον ασφαλισμένο να διατηρήσει το σύνηθες βιοτικό του επίπεδο.

60. Ως εκ τούτου, από την άποψη του προσδιορισμού της βάσεως υπολογισμού των εισφορών —και μόνον από την άποψη αυτή—, οι αλλοδαπές συντάξεις που εξυπηρετούν λειτουργικά τον ίδιο σκοπό της διατηρήσεως από τον ασφαλισμένο του συνήθους βιοτικού του επιπέδου πρέπει να θεωρηθούν ως ανάλογες εκείνων του ASVG. Το γεγονός ότι πολλά από τα χαρακτηριστικά του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν διαφέρουν από εκείνα του αυστριακού συνταξιοδοτικού συστήματος δεν δικαιολογεί διαφορετικό συμπέρασμα. Ειδικότερα, ούτε το γεγονός ότι το αυστριακό σύστημα λειτουργεί βάσει της διανεμητικής αρχής, ενώ εκείνο του Λιχτενστάιν στηρίζεται στην αρχή της κεφαλαιοποιήσεως, ούτε οι δυνατότητες που αφήνει στους δικαιούχους των παροχών του BPVG να οργανώνουν αυτόνομα το σύστημα συνταξιοδοτήσεώς τους αποτελούν στοιχεία λυσιτελή για τη σύγκρισή τους ως βάσεων επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές.

61. Εν κατακλείδι, εκτιμώ ότι το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι —για τον προσδιορισμό της βάσεως υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών ασθενείας που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος κατοικίας του δικαιούχου συντάξεων οι οποίες οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών— δεν απαγορεύει να θεωρηθούν ως ισοδύναμες με τις παροχές γήρατος που χορηγούνται δυνάμει του βασικού υποχρεωτικού συστήματος ασφαλίσεως του κράτους μέλους κατοικίας και, ως εκ τούτου, περιλαμβάνονται στην εν λόγω βάση υπολογισμού οι παροχές γήρατος από σύστημα χορηγήσεως συμπληρωματικής επαγγελματικής συντάξεως άλλου κράτους μέλους της Ένωσης ή του ΕΟΧ, οι οποίες μνημονεύονται στη δήλωση στην οποία προέβη το εν λόγω κράτος κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι, όπως και οι συντάξεις που λαμβάνονται στο κράτος μέλος κατοικίας, αποσκοπούν να εξασφαλίσουν στους δικαιούχους τους τη διατήρηση βιοτικού επιπέδου ανάλογου με εκείνο που είχαν πριν τη συνταξιοδότησή τους.

35 — Τα χαρακτηριστικά αυτά αφορούν την πρόβλεψη των παροχών στον νόμο ή την αναφορά αυτών στη δήλωση στην οποία προβαίνει το κράτος μέλος της Ένωσης ή του ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.

III – **Πρόταση**

62. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof ως εξής: Το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, έχει την έννοια ότι —για τον προσδιορισμό της βάσεως υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών ασθενείας που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος κατοικίας του δικαιούχου συντάξεων οι οποίες οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών— δεν απαγορεύει να θεωρηθούν ως ισοδύναμες με τις παροχές γήρατος που χορηγούνται δυνάμει του βασικού υποχρεωτικού συστήματος ασφαλίσεως του κράτους μέλους κατοικίας και, ως εκ τούτου, περιλαμβάνονται στην εν λόγω βάση υπολογισμού οι παροχές γήρατος από σύστημα χορηγήσεως συμπληρωματικής επαγγελματικής συντάξεως άλλου κράτους μέλους της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), οι οποίες μνημονεύονται στη δήλωση στην οποία προέβη το εν λόγω κράτος κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι, όπως και οι συντάξεις που λαμβάνονται στο κράτος μέλος κατοικίας, αποσκοπούν να εξασφαλίσουν στους δικαιούχους τους τη διατήρηση βιοτικού επιπέδου ανάλογου με εκείνο που είχαν πριν τη συνταξιοδότησή τους.